25/8: Hội thảo khoa học “Đạo Phật với cách mạng Việt Nam”

ISSN: 2734-9195 15:20 25/08/2025

Hội thảo nhằm khẳng định tầm vóc lịch sử to lớn của Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9, đồng thời làm rõ giá trị tinh thần nhập thế và truyền thống đồng hành cùng dân tộc của Phật giáo Việt Nam qua các giai đoạn lịch sử.

Sáng ngày 25/08, tại Trụ sở Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, chùa Quán Sứ, Hà Nội, nhân kỷ niệm 80 năm Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội phối hợp với Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam tổ chức Hội thảo khoa học với chủ đề: “Đạo Phật với cách mạng Việt Nam”.

Hội thảo nhằm khẳng định tầm vóc lịch sử to lớn của Cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2/9, đồng thời làm rõ giá trị tinh thần nhập thế và truyền thống đồng hành cùng dân tộc của Phật giáo Việt Nam qua các giai đoạn lịch sử. Đây cũng là diễn đàn khoa học để các học giả, tăng ni, phật tử trao đổi tư liệu, kinh nghiệm, phát huy tinh thần "Đạo pháp – Dân tộc – Chủ nghĩa xã hội" trong thời kỳ mới.

Tại buổi hội thảo, các chủ đề chính được đưa ra thảo luận gồm có:

1. Vai trò của Phật giáo trong thành công của Cách mạng Tháng Tám và sự ra đời của Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.
2. Đóng góp của tăng, ni, phật tử trong hai cuộc kháng chiến giành độc lập, thống nhất đất nước.
3. Vai trò nhập thế của Phật giáo trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN hiện nay.

Thông qua buổi hội thảo, Giáo hội Phật giáo khẳng định vị thế của mình trong xuyên suốt chiều dài lịch sử với sự gắn bó cùng dân tộc. Từ những triều đại phong kiến, trải qua 2 cuộc kháng chiến lịch sử và tiếp tục thực hiện tốt vai trò của mình trong khối đại đoàn kết dân tộc, tích cực tham gia vào các phong trào thi đua yêu nước, đảm bảo an sinh xã hội, bảo vệ môi trường, góp phần xây dựng thành công đất nước Việt Nam dân chủ công bằng văn minh.

Hội thảo trưng bày nhiều hình ảnh các ngôi chùa, vị tăng ni đóng góp công lớn và các sự kiện Phật giáo gắn liền với cách mạng:

PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Chủ tịch Hồ Chí Minh với các đại biểu
Hội Phật giáo Việt Nam, ngày 03/01/1957
Chủ tịch Hồ Chí Minh đến tham quan và chiêm bái Xá lợi Đức Phật tại chùa
Maha Bodhi Soceity trong chuyến thăm Ấn Độ vào năm 1958
Chủ tịch Hồ Chí Minh tiếp đại biểu Phật giáo
tại Phủ Chủ tịch 18/03/1959
Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng với Vua Lào lễ Phật
tại chính điện chùa Quán Sứ, Hà Nội năm 1966

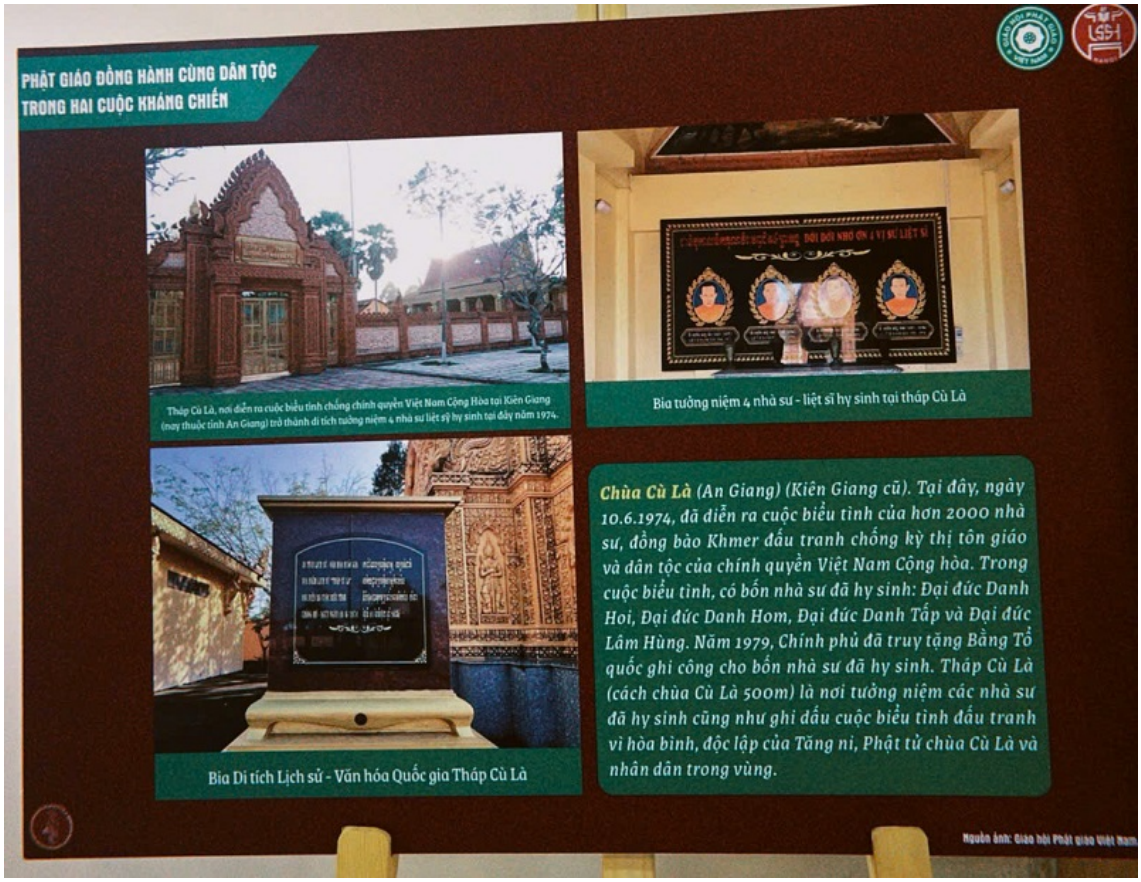
PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Tháp Cù Là, nơi diễn ra cuộc biểu tình chống chính quyền Việt Nam Cộng Hòa tại Kiên Giang (nay thuộc tỉnh An Giang) trở thành di tích tưởng niệm 4 nhà sư liệt sỹ hy sinh tại đây năm 1974.
Bia tưởng niệm 4 nhà sư - liệt sĩ hy sinh tại tháp Cù Là
Bia Di tích Lịch sử - Văn hóa Quốc gia Tháp Cù Là
Chùa Cù Là (An Giang) (Kiên Giang cũ). Tại đây, ngày 10.6.1974, đã diễn ra cuộc biểu tình của hơn 2000 nhà sư, đồng bào Khmer đấu tranh chống kỳ thị tôn giáo và dân tộc của chính quyền Việt Nam Cộng hòa. Trong cuộc biểu tình, có bốn nhà sư đã hy sinh: Đại đức Danh Hoi, Đại đức Danh Hom, Đại đức Danh Tấp và Đại đức Lâm Hùng. Năm 1979, Chính phủ đã truy tặng Bằng Tổ quốc ghi công cho bốn nhà sư đã hy sinh. Tháp Cù Là (cách chùa Cù Là 500m) là nơi tưởng niệm các nhà sư đã hy sinh cũng như ghi dấu cuộc biểu tình đấu tranh vì hòa bình, độc lập của Tăng ni, Phật tử chùa Cù Là và nhân dân trong vùng.

GIÁO
G GIAI ĐOẠN TIỀN KHỞI NGHĨA
Tổng Bí thư Trường Chinh thăm chùa và làm việc tại Đồng Kỵ
Đồng chí Lê Đức Thọ trở về thăm chùa Đồng Kỵ
Đồng chí Hoàng Quốc Việt chụp ảnh với các vị đại biểu dự hội nghị tổng kết phong trào trồng cây của Hợp tác xã Nông nghiệp Đồng Kỵ tại chùa Đồng Kỵ
Chùa Đồng Kỵ (Tây Am tự), Đồng Kỵ, Bắc Ninh (nay thuộc phường Đồng Nguyên, tỉnh Bắc Ninh) là căn cứ cách mạng quan trọng trong giai đoạn Tiền khởi nghĩa, nhiều lãnh đạo cao cấp của phong trào cách mạng đã từng hoạt động bí mật tại đây như: Trường Chinh, Hoàng Văn Thụ, Hoàng Quốc Việt, Nguyễn Lương Bằng... Ngày 09/03/1945, tại chùa Đồng Kỵ, Ban Thường vụ Trung ương Đảng họp mở rộng tại chùa và ra Chỉ thị lịch sử "Nhật – Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta", định hướng phong trào cách mạng toàn quốc. Trong kháng chiến chống Pháp, chùa tiếp tục là nơi nuôi giấu cán bộ, in ấn tài liệu và tổ chức nhiều hoạt động cách mạng. Hiện nay, chùa Đồng Kỵ còn lưu giữ nhiều hiện vật gắn liền với hoạt động của các chiến sĩ cách mạng, trở thành địa chỉ đỏ giáo dục truyền thống yêu nước cho các thế hệ. Với những giá trị to lớn đó, năm 1974 chùa đã được công nhận là Di tích lịch sử cách mạng cấp Quốc gia.

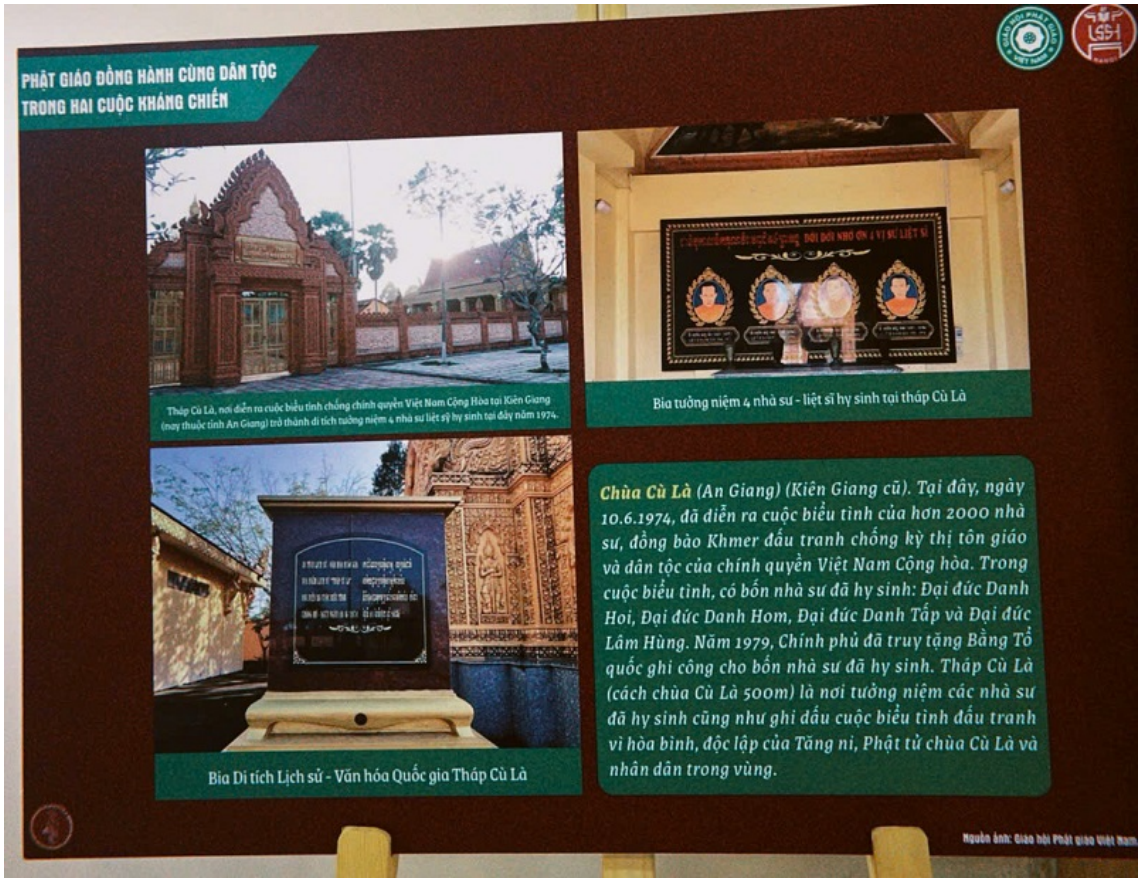
PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Tháp Cù Là, nơi diễn ra cuộc biểu tình chống chính quyền Việt Nam Cộng Hòa tại Kiên Giang (nay thuộc tỉnh An Giang) trở thành di tích tưởng niệm 4 nhà sư liệt sỹ hy sinh tại đây năm 1974.
Bia tưởng niệm 4 nhà sư - liệt sĩ hy sinh tại tháp Cù Là
Bia Di tích Lịch sử - Văn hóa Quốc gia Tháp Cù Là
Chùa Cù Là (An Giang) (Kiên Giang cũ). Tại đây, ngày 10.6.1974, đã diễn ra cuộc biểu tình của hơn 2000 nhà sư, đồng bào Khmer đấu tranh chống kỳ thị tôn giáo và dân tộc của chính quyền Việt Nam Cộng hòa. Trong cuộc biểu tình, có bốn nhà sư đã hy sinh: Đại đức Danh Hoi, Đại đức Danh Hom, Đại đức Danh Tấp và Đại đức Lâm Hùng. Năm 1979, Chính phủ đã truy tặng Bằng Tổ quốc ghi công cho bốn nhà sư đã hy sinh. Tháp Cù Là (cách chùa Cù Là 500m) là nơi tưởng niệm các nhà sư đã hy sinh cũng như ghi dấu cuộc biểu tình đấu tranh vì hòa bình, độc lập của Tăng ni, Phật tử chùa Cù Là và nhân dân trong vùng.

GIÁO
G GIAI ĐOẠN TIỀN KHỞI NGHĨA
Tổng Bí thư Trường Chinh thăm chùa và làm việc tại Đồng Kỵ
Đồng chí Lê Đức Thọ trở về thăm chùa Đồng Kỵ
Đồng chí Hoàng Quốc Việt chụp ảnh với các vị đại biểu dự hội nghị tổng kết phong trào trồng cây của Hợp tác xã Nông nghiệp Đồng Kỵ tại chùa Đồng Kỵ
Chùa Đồng Kỵ (Tây Am tự), Đồng Kỵ, Bắc Ninh (nay thuộc phường Đồng Nguyên, tỉnh Bắc Ninh) là căn cứ cách mạng quan trọng trong giai đoạn Tiền khởi nghĩa, nhiều lãnh đạo cao cấp của phong trào cách mạng đã từng hoạt động bí mật tại đây như: Trường Chinh, Hoàng Văn Thụ, Hoàng Quốc Việt, Nguyễn Lương Bằng... Ngày 09/03/1945, tại chùa Đồng Kỵ, Ban Thường vụ Trung ương Đảng họp mở rộng tại chùa và ra Chỉ thị lịch sử "Nhật – Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta", định hướng phong trào cách mạng toàn quốc. Trong kháng chiến chống Pháp, chùa tiếp tục là nơi nuôi giấu cán bộ, in ấn tài liệu và tổ chức nhiều hoạt động cách mạng. Hiện nay, chùa Đồng Kỵ còn lưu giữ nhiều hiện vật gắn liền với hoạt động của các chiến sĩ cách mạng, trở thành địa chỉ đỏ giáo dục truyền thống yêu nước cho các thế hệ. Với những giá trị to lớn đó, năm 1974 chùa đã được công nhận là Di tích lịch sử cách mạng cấp Quốc gia.

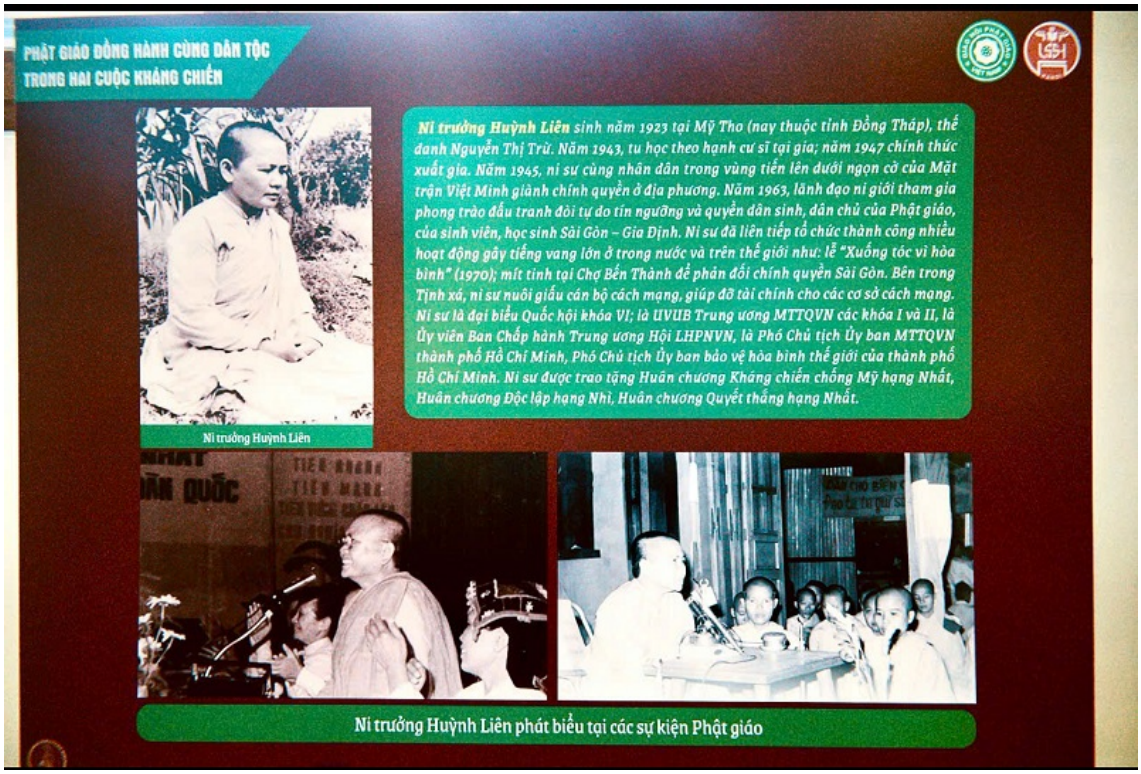
PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Ni trưởng Huỳnh Liên
Ni trưởng Huỳnh Liên sinh năm 1923 tại Mỹ Tho (nay thuộc tỉnh Đồng Tháp), thế danh Nguyễn Thị Trừ. Năm 1943, tu học theo hạnh cư sĩ tại gia; năm 1947 chính thức xuất gia. Năm 1945, ni sư cùng nhân dân trong vùng tiến lên dưới ngọn cờ của Mặt trận Việt Minh giành chính quyền ở địa phương. Năm 1963, lãnh đạo ni giới tham gia phong trào đấu tranh đòi tự do tín ngưỡng và quyền dân sinh, dân chủ của Phật giáo, của sinh viên, học sinh Sài Gòn – Gia Định. Ni sư đã liên tiếp tổ chức thành công nhiều hoạt động gây tiếng vang lớn ở trong nước và trên thế giới như: lễ "Xuống tóc vì hòa bình" (1970); mít tinh tại Chợ Bến Thành để phản đối chính quyền Sài Gòn. Bên trong Tịnh xá, ni sư nuôi giấu cán bộ cách mạng, giúp đỡ tài chính cho các cơ sở cách mạng. Ni sư là đại biểu Quốc hội khóa VI; là UVUB Trung ương MTTQVN các khóa I và II, là Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Hội LHPNVN, là Phó Chủ tịch Ủy ban MTTQVN thành phố Hồ Chí Minh, Phó Chủ tịch Ủy ban bảo vệ hòa bình thế giới của thành phố Hồ Chí Minh. Ni sư được trao tặng Huân chương Kháng chiến chống Mỹ hạng Nhất, Huân chương Độc lập hạng Nhì, Huân chương Quyết thắng hạng Nhất.
Ni trưởng Huỳnh Liên phát biểu tại các sự kiện Phật giáo

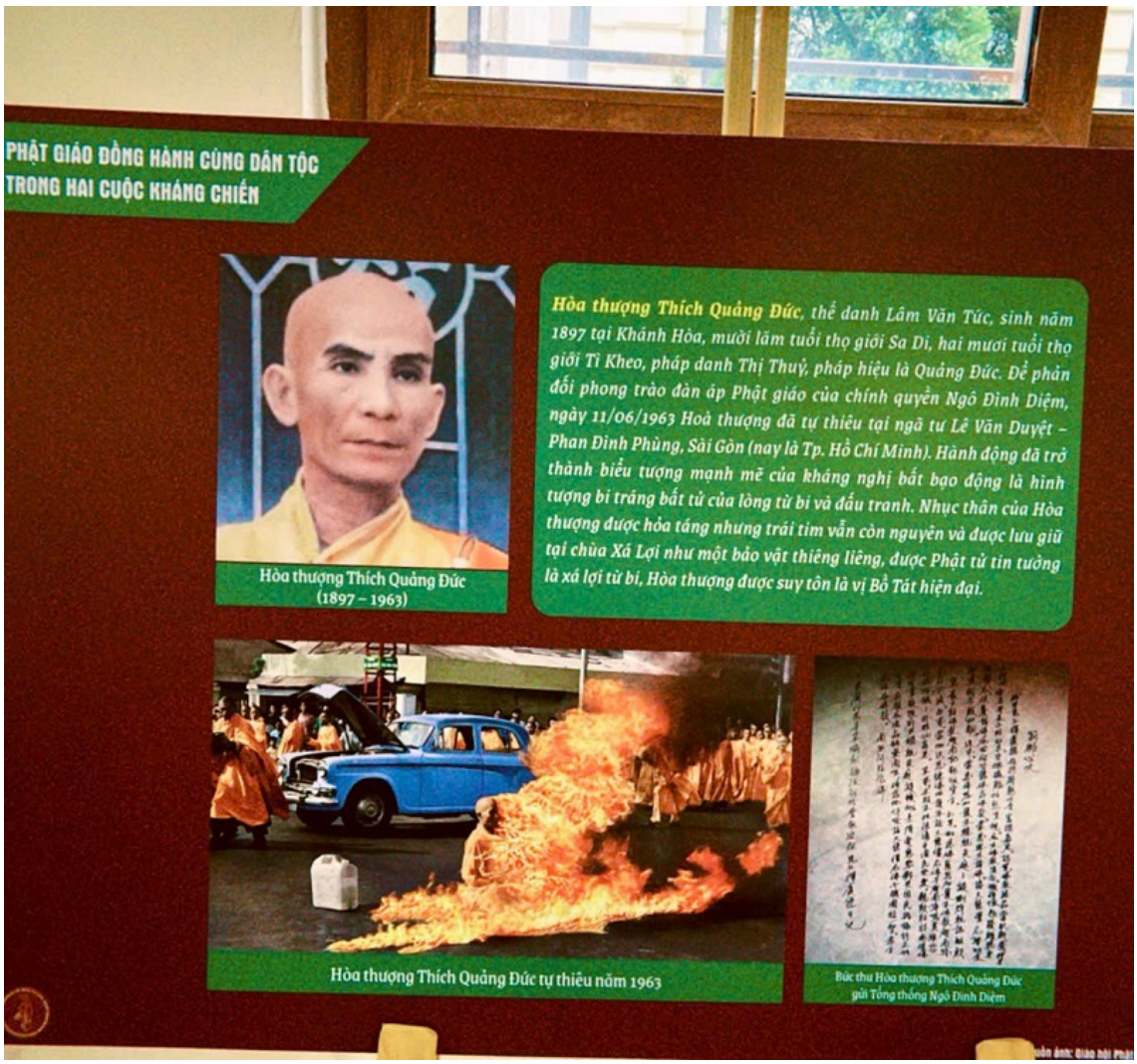
PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Hòa thượng Thích Quảng Đức
(1897 – 1963)
Hòa thượng Thích Quảng Đức, thế danh Lâm Văn Tức, sinh năm 1897 tại Khánh Hòa, mười lăm tuổi thọ giới Sa Di, hai mươi tuổi thọ giới Tỉ Kheo, pháp danh Thị Thuỷ, pháp hiệu là Quảng Đức. Để phản đối phong trào đàn áp Phật giáo của chính quyền Ngô Đình Diệm, ngày 11/06/1963 Hoà thượng đã tự thiêu tại ngã tư Lê Văn Duyệt – Phan Đình Phùng, Sài Gòn (nay là Tp. Hồ Chí Minh). Hành động đã trở thành biểu tượng mạnh mẽ của kháng nghị bất bạo động là hình tượng bi tráng bất tử của lòng từ bi và đấu tranh. Nhục thân của Hòa thượng được hỏa táng nhưng trái tim vẫn còn nguyên và được lưu giữ tại chùa Xá Lợi như một bảo vật thiêng liêng, được Phật tử tin tưởng là xá lợi từ bi, Hòa thượng được suy tôn là vị Bồ Tát hiện đại.
Hòa thượng Thích Quảng Đức tự thiêu năm 1963
Bức thư Hòa thượng Thích Quảng Đức gửi Tổng thống Ngô Đình Diệm

PHẬT GIÁO ĐỒNG HÀNH CÙNG DÂN TỘC
TRONG HAI CUỘC KHÁNG CHIẾN
Di tích lịch sử - văn hóa Quốc gia Chùa Trầm (Hà Nội)
Biểu tượng lưu niệm Đài Tiếng nói Việt Nam tại hang Trầm
Chùa Trầm (Hà Nội), trong đêm 19/12, rạng sáng 20/12/1946, tại hang chùa Trầm, Đài Tiếng nói Việt Nam đã phát đi
"Lời kêu gọi Toàn quốc kháng chiến" chống thực dân Pháp xâm lược của Chủ tịch Hồ Chí Minh.
Chùa Một Mái, Sài Sơn, Quốc Oai, Hà Nội
(Nay là xã Quốc Oai, Hà Nội)
Nơi Bác Hồ ở và làm việc tại chùa Một Mái
Chùa Một Mái là nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh trực tiếp chỉ đạo cuộc kháng chiến chống Pháp trong thời gian từ ngày 03/02/1947 đến đầu tháng 03/1947.
Nhiều quyết sách, sắc lệnh, chỉ thị quan trọng đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh cùng các lãnh đạo Trung ương Đảng và Chính phủ bàn bạc, quyết định tại đây.
Chiều tối ngày 03/03/1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh rời Quốc Oai lên Việt Bắc, tiếp tục lãnh đạo cuộc kháng chiến.

Tác giả: **Phạm Tuấn Minh**